

socialism och u-hjälp

Under 1960-talet klirrade det muntert i de svenska insamlingsbössorna till Nordvietnam och FNL. I dag är klangen mera dämpad. Där den förekommer låter den snarare som ett olycksbådande rassel. Det ackompanjerar den svårartade ideologiska baksmälla som drabbat den kommunistiska diktaturens apologeter. Deras kampappeller och plakatglädje övergick i eftertankens kränka blekhet vid anblicken av hur de insamlingsbössor som sändes till Vietnam där smiddes om till helt andra bössor.

Inte nog med att Vietnam lagt under sig Laos samt angripit Kambodja och upprättat en quislingregim i Pnom Penh. Man har i det egna landet etablerat ett regemente så likriktat, så intolerant, så brutalt och så rasistiskt att medborgare flyr i hundratusental. De lämnar allt de äger och har. De riskerar livet i flytande likkistor, medvetna om att inte vara välkomna någonstans. Men vad som helst framstår för dem som bättre än att bo kvar i det vietnamesiska infernot.

Slagorden på svenska gator och torg handlar i dag om annat än Vietnam och FNL. Proffsdemonstranterna har börjat på om skolning eller redan hunnit skaffa sig ny systerstat. En del protesterar fortfarande, nu mot samma stat som de bistod med pengar för tio år sedan. Då trodde de sig slåss för en rättvis sak. De håller fast vid humanitetens ideal, och för det förtjänar de respekt. Återstår så de som skyller båtflyktingarna på USA. Det är de oförfärliga.

Vietnamtragedin har till mångas överraskning blivit ett ideologiskt ödesdrama. Den blodbesudlade kubanska politiken i olika världsdelar är ett annat. Av intresse är att

studera reaktionerna bland publiken på bortre parkett. Hur har svensk opinion reagerat?

Socialdemokraternas internationella sekreterare Pierre Schori kritiserade i årets valrörelse moderatledaren Gösta Bohman för dennes kontakter med Franz Josef Strauss, som besökt diktatorn Pinochet i Chile. Han glömde givetvis att säga att Strauss för tioalet år sedan ingick i samma regering som socialdemokraterna i Västtyskland. Lika litet nämnde han att Olof Palme inte bara är bekant med folk som känner diktatorn Fidel Castro på Kuba. Han har själv varit där och hälsat på.

I Almedalen på Gotland i somras krävde Gösta Bohman besked av Olof Palme om dennes inställning till Vietnam och båtflyktingarna. Olof Palme svarade att förtryck är lika avskryvärt var det än förekommer. Socialismen är en frihetsrörelse, och den som utövar våld i dess namn förräder socialismen, förklarade han. Borde inte indignationen då i första hand riktas mot de kubanska och vietnamesiska diktaturerna, som ju så övertygande demonstrerar att den till fullo utövade socialismens förhållande till mänskliga fri- och rättigheter är allt annat än gott?

Utrikesministern i folkpartiregeringen Hans Blix har också fällt besynnerliga kom-

mentarer om Vietnamproblemet. Han har hävdad att det skulle tyda på någon sorts humanitet att regimen tillåtit folk att fly. Sanningen är ju att den styrande klicken i Hanoi gjort sig grova korruptionspengar på att roffa åt sig potentiella flyktingars tillgångar.

Svensk u-hjälp lämnas dessbättre inte till nationer som Chile. Den borde inte heller utgå till Kuba, som satsar avsevärda resurser på krig i andra världsdelar och med våld förkväver friheten hemma. Eller till Vietnam, som också anfäller stater, och utövar terror i det egna landet. Att ge u-hjälp till sådana länder är att kompromettera det humanitära syftet och äventyra svenska folkets uppslutning bakom solidariteten med de fattiga folken.

Våra möjligheter att underlätta situationen för båtflyktingarna och för de människor som överfallits av Fidel Castros soldater är begränsade. Tröstande ord om att förtrycket lyckligtvis sker i socialismens namn hjälper dem inte mycket. Vad vi kan göra är att ändra inriktningen på biståndet, så att det i första hand går till de förtryckta och inte till förtryckarna. I annat fall kan u-hjälpens moraliska konkurs vara nära förestående.

Matti Häggström